

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Pracy i Opieki Społecznej wydane w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości,

z dnia 4 grudnia 1920 r.,

w przedmiocie załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami rolnymi.

Na zasadzie art. 22 ustawy z dnia 1 sierpnia 1919 r. o załatwianiu zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami rolnymi (Dz. Pr. P. P. r. 1919, № 65, poz. 394) zarządza się w wykonaniu rzeczonyj ustawy co następuje:

I. Przepisy ogólne.

§ 1. Za pracowników rolnych w rozumieniu ustawy z dnia 1 sierpnia 1919 r. uważać należy wszystkich, utrzymujących się całkowicie lub częściowo z pracy najemnej na roli, w leśnictwie, ogrodnictwie i dziedzinach ściśle z niemi związanych, jako to: pracowników stałych (ordynarjuszów), robotników sezonowych, robotników wolnonajemnych (czeladź), rzemieślników folwarcznych oraz robotników, zatrudnionych w przemyśle rolnym i leśnym (w młynach, gorzelniach, krochmalniach, tartakach i t. p.), w zakładach pracy, które nie posiadają przeważającego charakteru przemysłowego lub handlowego.

§ 2. Za pracodawców rolnych w rozumieniu ustawy z dnia 1 sierpnia 1919 r. uważać należy wszystkich, prowadzących samodzielnie gospodarke rolną przy pomocy pracy najemnej, jako to: właścicieli, dzierżawców, użytkowników, posiadaczy umownych lub faktycznych zarządców dóbr państwowych, komunalnych i t. p., oraz właścicieli, wskazanych w § 1 zakładów przemysłu rolnego i leśnego.

II. Zawieranie ugód i umów o pracę.

§ 3. Ugoda, zawarta wobec inspektora pracy (art. 2 ustawy), ma skutki prawne ugody, zawartej w komisji polubownej.

§ 4. Zawarcie umowy o pracę na podstawie ugody lub orzeczenia komisji rozjemczej uznaje się za dokonane, niezależnie od innych sposobów zawarcia umowy, również przez pozostanie pracowników w majątku.

Nie później niż w tydzień od dnia zawarcia ugody lub wydania orzeczenia nastąpić powinno odczytanie ugody lub orzeczenia pracownikom przez właściciela lub zarządcę majątku.

Nie później niż w tydzień od dnia odczytania ugody lub orzeczenia należy wydać każdemu pracownikowi książeczkę obrachunkową.

§ 5. Oryginały ugód i orzeczeń komisji rozjemczej przechowuje się u inspektora pracy. Odpisy przesyła się do Głównego Inspektora Pracy.

Osoby interesowane mogą otrzymywać, na żądanie, odpisy ugody lub orzeczenia oraz wyciągi z protokołów komisji za opłatą po pięć marek polskich od arkusza.

III. Przepisy wspólne dla Komisji Polubownych i Rozjemczych.

§ 6. Zebrania wyborcze pracowników i pracodawców rolnych zwołuje, na żądanie inspektora pracy, wójt w lokalu urzędu gminnego, w terminie przez siebie oznaczonym. Na zebraniu przewodniczy wójt, protokoły zaś prowadzi pisarz gminny.

Zebrania wyborcze delegatów pracowników i pracodawców z całego powiatu, wybranych na zebraniach gminnych, zwołuje na wezwanie inspektora pracy i w terminie przez niego oznaczonym starosta, który przewodniczy na tych zebraniach.

Inspektor Pracy przechowuje protokoły zebrań wyborczych i spisy wybranych na delegatów gminnych oraz na delegatów do komisji polubownej i rozjemczej.

§ 7. Wybory delegatów pracodawców, w razie nieznaczonej ilości pracodawców w poszczególnych gminach, zarządzić można odrazu dla całego powiatu z zachowaniem przepisów ustępu 2 § 6.

§ 8. Spisy delegatów obydwu stron do komisji polubownej i rozjemczej, jak również spisy delegatów gminnych, wystawia się w starostwie w miejscu widocznym.

Skargi, dotyczące wyborów do komisji polubownej i rozjemczej, zgłaszać można w ciągu dziesięciu dni od dnia wystawienia spisów do okręgowego inspektora pracy.

O ważności zaskarżonych wyborów rozstrzyga okręgowy inspektor pracy, od którego decyzji można się odwołać w ciągu dziesięciu dni do Głównego Inspektora Pracy, rozstrzygającego ostatecznie.

§ 9. Delegaci do komisji polubownej i rozjemczej, wybrani w trybie art. 5 i 12 ustawy z dnia 1 sierpnia 1919 r. powinni posiadać zaświadczenia o ich wyborze, wystawione przez inspektora pracy na podstawie protokołu zebrania wyborczego.

Przewodniczący komisji polubownej i rozjemczej sprawdza zaświadczenia o wyborze delegatów lub inne ich pełnomocnictwa piśmienne.

Przewodniczący z urzędu wyłącza osoby, nie mające prawa być członkami komisji polubownej lub rozjemczej, w myśl art. 13 ustawy, oraz osoby, znajdujące się pod śledztwem, z powodu takiego przestępstwa, które mogłyby pociągnąć za sobą zasądzenie, przewidziane w powyższym artykule.

§ 10. Wszelkie wezwania, dotyczące wyborów do komisji polubownej i rozjemczej lub związane z czynnościami tych komisji, uważa się za doręczone stronom, o ile zostały wręczone conajmniej na tydzień z góry przed terminem wyborów lub innej czynności przez sołtysa osobie interesowanej, jej domownikom lub sąsiadom, albo o ile sołtys stwierdzi piśmiennie, na wezwaniu, że żadnej z osób tych nie zastał lub, że odmówione przyjęcia wezwania.

W obu ostatnich wypadkach wezwanie przytwardza się na drzwiach mieszkania osoby, której miało być doręczone.

§ 11. Przy nakładaniu kar za uchylenie się od udziału w wyborach i za niestawienie się stronom, ich pełnomocników oraz członków komisji na posiedzenie komisji polubownej lub rozjemczej (art. 6, 7, 14 ustawy) jako powody usprawiedliwiające uznaje się:

- 1) chorobę wezwanej osoby,
- 2) poważną chorobę lub śmierć członka najbliższej rodziny wezwanego,
- 3) faktyczną bezwzględną niemożność przybycia na posiedzenie.

§ 12. Przewodniczący komisji polubownej lub rozjemczej może udzielać opmnienia stronom, ich przedstawicielom oraz delegatom do komisji polubownej, jak również pozbawić głosu powyższe osoby, gdy wbrew ostrzeżeniom przewodniczącego przeszkadzają obradom.

W razie, gdyby zachowanie się osób, wymienionych w powyższym ustępie, uniemożliwiało normalny bieg obrad, przewodniczący może wydalic osoby takie z posiedzenia.

Takie same uprawnienia przysługują przewodniczącemu wobec osób postronnych, przeszkadzających obradom.

IV. Przepisy specjalne dla komisji polubownych.

§ 13. Komisje polubowne tworzy się dla całego powiatu, bądź dla poszczególnych majątków (jednego lub kilku), bądź wreszcie dla pracowników pewnej kategorii (np. rzemieślników folwarcznych) w całym powiecie lub w poszczególnych majątkach.

§ 14 Za przedstawicieli stron w komisji, zwołanej celem zawarcia ugody dla poszczególnych majątków, lub dla pewnej kategorii pracowników, uznawać można, na żądanie strony zainteresowanej, osoby wyznaczone przez organizacje zawodowe pracowników lub pracodawców.

O ileby uznanie takie nie nastąpiło, osoby interesowane dokonywują wyboru delegatów. Ilość delegatów i sposób ich wyboru określa każdorazowo inspektor pracy.

§ 15. Wydatki na utrzymanie komisji polubownej (koszty kancelaryjne, wynagrodzenie funkcjonariuszy, koszty drukowania ugód i t. p.) ponoszą obie strony równomiernie.

O ile komisję polubowną zwołano w celu zawarcia ugody dla jednego majątku lub poszczególnych majątków, to lokalu dostarcza właściciel, lub właściciele majątków.

V. Przepisy specjalne dla komisji rozjemczych, działających na podstawie art. 19 ustawy z dn. 1 sierpnia 1919 r.

§ 16. Strony mogą zawiadomić komisję rozjemczą o wyborze pełnomocnika na piśmie lub przez ustne oświadczenie wobec przewodniczącego albo sekretarza komisji.

Oświadczenie ustne wciąga się do protokołu obrad lub, o ile złożone zostało przed rozpoczęciem rozpraw, do dziennika spraw.

§ 17. Pełnomocnictwo może być w każdym czasie odwołane ustnie lub piśmiennie. Czynności, załatwione przez pełnomocnika przed odwołaniem, pozostają w mocy. Niewyznaczenie nowego pełnomocnika lub niestawienie się wyznaczonego nie wstrzymuje dalszego biegu sprawy.

§ 18. Inspektor pracy, prowadzący zebranie komisji rozjemczej aż do wyboru przewodniczącego komisji, odbiera ustne deklaracje o nieskazitelności oraz uprzedza członków komisji o obowiązku sędziowskim całkowitej bezstronności przy rozstrzyganiu sporu (wstrzymywanie się od udzielania stronom jakiegokolwiek pomocy lub porady, od porozumiewania się z nimi oraz wyrażania swego zdania o sporze i stronach).

§ 19. Decyzją przewodniczącego komisji mogą być, na żądanie stron, wyłączeni od udziału w rozstrzyganiu sporu członkowie komisji wówczas:

- 1) gdy w sporze interesowany jest sam członek komisji, jego małżonek, krewni i powinowaci w linii prostej bez ograniczenia, a w liniach bocznych krewni pierwszych czterech stopni oraz powinowaci pierwszych trzech stopni, jak również dziecko, przez członka komisji przysposobione;
- 2) gdy członek komisji ma proces z jedną ze stron.

§ 20. Przewodniczący może zwracać uwagę członkom komisji i przywoływać ich do porządku, o ile zachowują się nieodpowiednio do godności i powagi sędziów, albo uchybiają obowiązkowi bezstronności, wymaganemu w myśl art. 16-go ustawy i § 18 niniejszego rozporządzenia.

§ 21. Przewodniczący komisji ma obowiązek przestrzegać niezależności obrad komisji od wpływów postronnych.

§ 22. Orzeczenia i postanowienia komisji rozjemczej powinny być podpisane przez jej skład wyrokujący i zawierać dokładne wyszczególnienie składu komisji, stron i ich przedstawicieli oraz żądań stron, dowodów przez nie przytoczonych i motywów rozstrzygnięcia sprawy.

§ 23. Przewodniczący ogłasza orzeczenie na publicznym, posiedzeniu komisji. Gdy orzeczenie zapadło w nieobecności strony, uważa się je za ogłoszone od dnia doręczenia go w odpisie stronie, nieobecnej przy ogłoszeniu.

Odpis orzeczenia inspektor pracy wydaje po ogłoszeniu.

§ 24. Orzeczenie komisji nie może być po ogłoszeniu uchylone ani zmienione, o ile sąd nie uchylił go z powodów, przewidzianych art. 21 ustawy

§ 25. Orzeczeń komisji i układów pojednawczych wobec niej zawartych nie można zaskarżać w drodze apelacji. Orzeczenia te i układy ulegają wykonaniu, na zasadach ogólnych.

W razie potrzeby przymusowego wykonania inspektor pracy wydaje stronie interesowanej na jej żądanie uwierzytelniony odpis orzeczenia lub układu pojednawczego. Strona interesowana składa odpis do sądu, który byłby właściwy do rozważenia danego sporu.

§ 26. Orzeczenia komisji mogą być przez sąd uchylane z powodów, przewidzianych w art. 21 ustawy. W braku powodów do uchylenia, przewidzianych w tym art., sądy na obszarze b. zaboru rosyjskiego wydają tytuł wykonawczy na obszarze zaś b. zaboru austriackiego przesyłają sprawę do sędziego egzekucyjnego celem zezwolenia na egzekucję.

§ 27. Decyzję sądu można zaskarżać w sposób i w terminie, przewidzianym we właściwych ustawach postępowania cywilnego.

§ 28. O ile orzeczenie komisji zostało uchylone na podstawie art. 21 ustawy, sąd przesyła odpis decyzji z motywami właściwemu inspektorowi pracy, celem przekazania go do wiadomości komisji rozjemczej.

Sprawa, w której orzeczenie komisji zostało uchylone, może być ponownie rozpatrywana przez komisję na żądanie jednej ze stron.

§ 29. Członkowie komisji rozjemczej otrzymują diety dzienne w wysokości dwudziestu marek. Wysokość diet, w miarę zmiany warunków życia, może być zmieniona rozporządzeniem Ministra Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości i Ministrem Skarbu.

Członkom komisji, o ile ich miejsce zamieszkania oddalone jest od miejsca urzędowania więcej, niż o piętnaście kilometrów, zwraca się koszty przejazdu od miejsca przejazdu do miejsca urzędowania (bilet kolejowy III klasy względnie koszt podwoju według cen miejscowych).

Kosztów podróży z poza obszaru powiatu, w którym znajduje się siedziba komisji, nie bierze się w rachubę.

Minister Pracy i Opieki Społecznej:

E. Pełowski

Minister Sprawiedliwości:

St. Nowodworski